

EMBASSAMENT DEL MONTSANT

La polèmica continua

Ecologistes i ajuntaments veïns a la Serra del Montsant es troben enfrontats pel tipus d'embassament que ha de resoldre els problemes d'aigua que pateix la zona. L'última reunió celebrada amb representants de la Generalitat —que actua com a mitjancera— ajornà encara més la decisió final.

Cinta S. Bellmunt

Un any després de l'anunci de la construcció d'un pantà a la serra del Montsant, la polèmica continua. Mentre que la Generalitat ha dissenyat un nou projecte d'embassament, molt més afí als plantejaments dels ecologistes, els alcaldes de la zona continuen manifestant la seva disconformitat amb aquest canvi.

El conseller d'Agricultura de la Generalitat ha dit, en una recent visita realitzada a Tarragona, que «no entenc la reacció dels alcaldes davant la remodelació inicial del projecte de la presa de

Margalef, ja que aquesta no fa sinó millorar-lo i no significarà, com alguns suposen, l'endarreriment ni l'augment del cost de les obres».

D'altra banda, Miró i Ardévol ha volgut desmentir que el canvi del projecte fos degut a la pressió dels ecologistes, malgrat que la veu popular és molt conscient que això no és exactament així. El conseller ha comentat que «els ecologistes presentaren un esquema d'idees per a fer petits embassaments laterals que no recollien prou aigua per al projecte de regadius». I subratlla que «amb els ecologistes, el nou projecte de la Conselleria només comparteix el fet d'evitar al mà-

xim l'impacte ecològic, però divergeix totalment del mètode per aconseguir-ho i emmagatzemar l'aigua suficient».

En qualsevol cas, Miró i Ardévol ha avançat que les obres de l'embassament de Margalef podrien iniciar-se l'any vinent, tot i que no hi ha una data concreta, i finalitzar-se el 1992.

Segons el conseller, el canvi del projecte és degut «a les greus filtracions que patiria la presa en l'indret inicial, amb la qual cosa, el projecte naixeria mort o amb greus mancances. La prioritat fonamental són els pagesos, encara que aquesta necessitat s'ha de fer congeniar amb el respecte a la natura».

Les alternatives

La Coordinadora per a la protecció del Montsant ha valorat molt positivament «l'interès demostrat per l'administració, en trobar alternatives al projecte de construcció d'un embassament al riu Montsant».

Segons els ecologistes, «les modificacions que s'han practicat signifiquen un major rendiment a les necessitats hídriques de la comarca del Priorat i, alhora,

Breu història d'una campanya

Puri Canals*

Els naturalistes, per la nostra especial dedicació a l'observació i l'estudi, sovint percebem aspectes del medi que passen inadvertits per a la majoria de gent. Això fa que moltes vegades sigui difícil convèncer la societat del valor que tenen; d'altres, en canvi, resulta evident per a tothom la necessitat de conservar i protegir determinats indrets (sempre hi ha, però, qui s'hi oposa). Aquest és el cas del rin Montsant, on es conserva un excepcional bosc de ribera, testimoni del que foren molts altres rius mediterranis i on troba refugi la població de llúdrigues més important que hi ha actualment al Principat, com també moltes altres espècies que també estan protegides per les nostres lleis i per convenis internacionals com el de Berna.

Davant l'amenaça de construcció de la presa de Margalef, que implicaria una alteració irreversible en l'ecosistema del riu, sorgeix la necessitat d'iniciar una campanya que aturi el projecte i és així com fa poc més d'un any es va formar la Coordinadora per a la Protecció del Montsant. Des d'aquell moment han estat moltes les accions realitzades: actes informatius, entrevistes amb el conseller d'Agricultura, síndic de Greuges, diputats al Parlament Europeu, taula rodona amb la participació d'alcaldes favorables al projecte, recollida de firmes, declaracions als mitjans informatius, etc. Totes elles encaminades a proposar solucions alternatives a l'embassament, que tot i aportar la mateixa quantitat d'aigua no ocasionessin un impacte significatiu. Altres gestions han conduït a obte-

nir el suport d'organitzacions tan importants com la UICN (Unió Internacional per a la Conservació de la Natura), que en una resolució especial decideix comunicar a l'Administració el greu atemptat que suposaria l'obra.

La situació ha millorat sensiblement amb la decisió de la Conselleria d'Agricultura de substituir el projecte inicial (de 2.800.000 m³) per un de nou, consistent en la construcció de tres embassaments amb una capacitat total superior a la inicial, dels quals només un (de 300.000 m³) estaria situat en el llit del riu i molt més avall que el primer projecte. Això ens permet assegurar que l'impacte de la nova proposta és *suportable* per l'ecosistema. Sens dubte, la campanya no ha estat útil, encara que el conseller d'Agricultura Sr. Miró i Ardévol atribueixi el canvi únicament a raons tècniques.

Malgrat que com a naturalistes voldríem conservar inalterat el Montsant, hem d'acceptar la necessitat dels habitants de la seva conca d'aprofitar l'aigua per als conreus i pensem que si el que realment volen és aquesta aigua, serà possible trobar una altra alternativa (ja que l'actual no els convenç) que respongui tant als desitjos dels pagesos com dels qui defensem la natura. Si això s'aconsegueix, serem els primers a demanar que el projecte es porti a terme sense retard, com la declaració del Parc Natural de la Serra de Montsant, que ja no es veuria mancat del lloc de major interès naturalista. □

* Biòloga, membre de la Coordinadora per a la Protecció del Montsant

Des del Montsant es divisen perfectament les valls del Priorat.

respecte els valors naturals del Montsant».

Quant a la postura dels alcaldes dels pobles afectats, en especial la del seu portaveu, Enric Massip, alcalde de la Bisbal de Falset, la Coordinadora ha assegurat que «ens ha sorprès extraordinàriament, perquè desconeixent les característiques tècniques del nou projecte, ja van manifestar el seu rebuig i la seva indignació, sense valorar els avantatges de l'alternativa, que són: l'augment de la capacitat de l'embassament, la major regulació de cabals, evitar filtracions i, per a nosaltres la més important, reduir l'impacte ecològic».

Per als ecologistes, «una vegada més, els alcaldes han demostrat la seva intolerància envers les noves alternatives i una obsessió per la construcció de la gran presa, que ens fa sospitar d'altres interessos que no siguin els relacionats amb el relleu i el benestar de la comarca».

La Coordinadora per a la Protecció del Montsant, que seguirà l'evolució del projecte, vetllant per la conservació del riu, considera que «ha quedat demostrat que el desenvolupament i el progrés de

Veure la serralada del Montsant amb neu és freqüent durant l'hivern.

la conca del Montsant no passa per la construcció d'una macroobra. L'administració ha donat un pas important, fins i tot històric, en elaborar projectes alternatius per potenciar una comarca i, alhora, preservar-ne el valor natural».

Aigua a tres llocs

El projecte inicial de la presa de Margalef contemplava embassar tota l'aigua en un sol lloc, situat al mateix llit del riu Montsant, a l'anomenada Penya Roja. El projecte alternatiu consta, per contra, de tres embassaments diferents i únicament un d'ells està situat al llit del riu que, a més, s'ubica molt més avall del projecte inicial, concretament al Molí del Milà. La finalitat d'aquesta presa seria la de recollir aigües i derivar-les cap a altres embassaments amb una capacitat molt més gran.

Aquests altres embassaments estarien situats: un a la Palma d'Ebre i l'altre a la Bisbal de Falset. Es passa, doncs, de la construcció d'una gran presa a tres, però amb un impacte ecològic molt més petit. La capacitat de la presa de la Palma seria d'uns 2.600.000 metres cúbics i la de la Bisbal, al voltant d'un milió de metres cúbics. De tota manera, el volum d'aigua emmagatzemat és molt superior al projecte anterior, que era de 2.800.000 metres cúbics, però concentrat.

El projecte final té molta similitud amb la proposta dels ecologistes, realitzada per Claudi Racionero, enginyer i nebot de l'escriptor Lluís Racionero. Els punts de coincidència rauen en la recollida d'aigües en el riu. Els ecologistes optaven, també, per la construcció de bases de petita capacitat ubicades a les unitats d'explotació agrària, és a dir, més

pròximes a les terres de conreu. La dissenyada darrerament per la Generalitat aprofita barrancs laterals, algun dels quals no és ni de la Conca Hidrogràfica del Montsant, però que des del punt de vista ecològic no tenen cap importància rellevant. En aquests barrancs s'emmagatzemarà l'aigua.

En tot cas, la nova solució és molt difícil de fer entendre-la als alcaldes afectats per l'embassament de Margalef, que accepten a cegues un projecte que fou aprovat tècnicament per la Direcció General del Medi Rural de la Conselleria d'Agricultura, Ramaderia i Pesca de la Generalitat el 14 d'octubre de 1983 i que va ser informat favorablement per la Confederació Hidrogràfica de l'Ebre i la Junta d'Explotació del Baix Ebre, el Servei de Vigilància de Preses de la Direcció General d'Obres Hidràuliques del Ministeri d'Obres Públiques, i que, sotmès a informació pública el juliol del 1986, no fou objecte de cap reclamació.

Un any després, el desvetllament del moviment ecologista ha pogut pressionar perquè amb seriositat i tècnica científica es trobessin d'altres alternatives que respectessin al màxim l'ecosistema de la zona, que posseeix un riu molt ric en llúdrigues i una esplèndida vegetació, de tal manera que la mateixa Generalitat té estudiat que sigui declarat Parc Natural.

Els alcaldes diuen, però, que «l'alternativa és un projecte més que discutible tècnicament, que no pot garantir un cabal mínim a l'estiu, que necessitaria iniciar novament els tràmits des de zero». Fins i tot han manifestat col·lectivament: «Nosaltres, posats a escollir, no tenim cap dubte, preferim un fruit dolç i madur a tres de podrits.» □

Restaurant

Casa

LA ABUELA

Reina, 17 - Telèfon 227 05 25

(Tancat diumenges)

XÀTIVA (València)